

การนิเทศภายในเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1
Internal Supervision to Enhance the Administrative
Effectiveness of School Administrators under the Yala Primary
Educational Service Area Office 1

^{1*}กิตติ มาเอ๊ะ Kitti Ma-ea

^{2**}จรรณี แก้วเอียน Jarunee Kao-ian

^{3***}พุมพิต คงแสง Phumpanit Kongsang

^{1,2,3}คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

^{1,2,3}Faculty of Education, Yala Rajabhat University

*First author, e-mail: 736793007@yru.ac.th

Corresponding author, e-mail: **jarunee.k@yru.ac.th ***phumpanit.k@yru.ac.th

Received June 24, 2026; Revised July 8, 2026; Accepted: September 25, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษาและ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำนวน 313 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 50 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ 0.974 และเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-Test) ทดสอบค่าเอฟ (F-test) และทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการนิเทศภายในของผู้บริหาร

สถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ในภาพรวม พบว่าควรดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องเป็นฐานในการวางแผน 2) วางแผนการนิเทศอย่างมีส่วนร่วม กำหนดเป้าหมาย ขั้นตอน และแนวทางดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา 3) พัฒนาสื่อและเครื่องมือนิเทศให้ทันสมัย เหมาะสม และสามารถใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) ปฏิบัติการนิเทศโดยเน้นความร่วมมือ การเป็นพี่เลี้ยง การโค้ช และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาครู และ 5) ประเมินผลและรายงานผลอย่างเป็นระบบ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การนิเทศภายใน; จังหวัดยะลา; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research article aimed to 1) investigate the level of internal supervision conducted by school administrators 2) compare internal supervision conducted by school administrators classified by position, work experience, and school size and 3) examine guidelines for developing internal supervision of school administrators under the Yala Primary Educational Service Area Office 1. This study employed a survey research design. The sample consisted of 313 school administrators and teachers under the Yala Primary Educational Service Area Office 1. The research instruments included a 50-item rating scale questionnaire with Index of Item-Objective Congruence (IOC) values ranging from 0.67 to 1.00 and a reliability coefficient of 0.974, as well as a semi-structured interview. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and Scheffe's method. The research findings revealed that 1) the level of internal supervision conducted by school administrators was rated at a high level both overall and in each aspect 2) the comparison of internal supervision conducted by school administrators classified by position, work experience, and school size showed that respondents with different positions, work experiences, and school sizes had no significant differences in their opinions regarding internal supervision overall and 3) the guidelines for developing internal supervision

of school administrators should be systematically and continuously implemented in five areas 1) studying current conditions, problems, and needs by using information systems and stakeholder participation as a basis for planning 2) planning supervision collaboratively by defining goals, procedures, and implementation guidelines consistent with the school context 3) developing modern and appropriate supervision media and tools with effective use of technology to support supervision processes 4) implementing supervision with an emphasis on collaboration, mentoring, coaching, and knowledge sharing for teacher development; and 5) conducting systematic evaluation and reporting to utilize information for continuous improvement and development of teaching and learning processes.

Keywords: Internal Supervision; Yala Province; School Administrators

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โดยสถานศึกษาต้องมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งการนิเทศภายในเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาครูให้จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ที่กำหนดให้สถานศึกษามีระบบติดตาม ตรวจสอบ และพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การนิเทศภายในยังมีข้อจำกัดด้านภาระงาน เวลา บุคลากร และทัศนคติของครูบางส่วนที่มองว่าเป็นการตรวจสอบมากกว่าการพัฒนา ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ได้กำหนดองค์ประกอบการนิเทศภายใน 5 ด้าน ได้แก่ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผนการนิเทศ การสร้างสื่อและเครื่องมือ นิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ และการประเมินรายงานผล

การนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและเน้นการมีส่วนร่วม โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทเป็นผู้นำทางวิชาการ ส่งเสริม สนับสนุน และสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือ เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ปาจริย์ หงษ์แก้ว (2563) กล่าวว่า การนิเทศภายในมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมความสามารถของครูด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน รวมถึงสร้างความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และร่วมวางแผน สนับสนุนทรัพยากร และสร้างขวัญกำลังใจ เพื่อให้การนิเทศภายในบรรลุเป้าหมาย

สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความหลากหลายด้านสังคม วัฒนธรรม และขนาดสถานศึกษา โดยส่วน

ใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง จึงมีข้อจำกัดด้านบุคลากร เวลา และทรัพยากร ส่งผลให้การนิเทศภายในบางแห่งดำเนินการได้ไม่ครบถ้วนและไม่ต่อเนื่อง อีกทั้งครูบางส่วนยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ทำให้มองว่าเป็นการประเมินมากกว่ากระบวนการพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 (2566) ได้ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินงานนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการนิเทศภายในเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 เพื่อศึกษาระดับการนิเทศภายใน เปรียบเทียบการนิเทศภายในจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา รวมทั้งศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ ผลการศึกษาจะเป็นข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบนิเทศภายใน ยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และเพิ่มประสิทธิภาพทางการบริหารสถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

1. **ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง** ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 ปีการศึกษา 2568 โดยจำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 126 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,303 คน รวม 1,429 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 110 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 313 คน โดยคำนวณจากการใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973) จากนั้นสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาด

สถานศึกษา และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลากแบบไม่คืนกลับ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2562) เป็นขั้นตอนสุดท้าย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 7 คน โดยกำหนดคุณสมบัติ ได้แก่ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี มีผลงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาระบบนิเทศภายในสถานศึกษา และเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายใน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษานิเทศภายในเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในสถานศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 50 ข้อ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของหน่วยนิเทศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ซึ่งได้กำหนดงานนิเทศภายในสถานศึกษาออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ 2) ด้านการวางแผนการนิเทศ 3) ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ 4) ด้านการปฏิบัติการนิเทศ 5) ด้านการประเมินและรายงานผล

2.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการนิเทศภายในเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1

3. การตรวจสอบเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยแต่ละข้ออยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.974

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ 1) ค่าดัชนีความสอดคล้อง เพื่อหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (Index of Item Objective Congruence: IOC) 2) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) ความถี่ (Frequency) 2) ร้อยละ (Percentage) 3) ค่าเฉลี่ย (Mean) 4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 5) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ การทดสอบค่าที (Independent t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างให้มีการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

5.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือเพื่อความอนุเคราะห์และแนะนำตัวผู้วิจัยจากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ยะลา เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และชี้แจงวัตถุประสงค์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.2 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องของแต่ละโรงเรียน โดยทำการส่งแบบสอบถาม จำนวน 313 ชุด ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ในลำดับต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

6.1 แบบสอบถาม แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ทำการวิเคราะห์โดยใช้ตัวแปรที่ศึกษาหาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และนำผลการวิเคราะห์เสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยายได้ตาราง แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทั้งนี้ การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์การแปลผลคะแนนของมาตรฐานค่า 5 ระดับ 2) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที (Independent t-test เพื่อเปรียบเทียบการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย 3) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบการนิเทศ

ภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา หากมีความแตกต่างให้ใช้การเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการแบบเชฟเฟ (Scheffe's Method)

6.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เพื่อสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1

ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ระดับการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1

ด้านที่	การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	SD	ระดับ	ลำดับ
1	การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ	4.14	0.61	มาก	3
2	การวางแผนการนิเทศ	4.23	0.61	มาก	1
3	การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ	4.03	0.65	มาก	5
4	การปฏิบัติการนิเทศ	4.15	0.58	มาก	2
5	การประเมินและรายงานผล	4.11	0.62	มาก	4
รวม		4.13	0.57	มาก	

จากตารางที่ 1 ระดับการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, $SD = 0.57$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการวางแผนการนิเทศ ($\bar{X} = 4.23$, $SD = 0.61$) รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ($\bar{X} = 4.15$, $SD = 0.58$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ($\bar{X} = 4.03$, $SD = 0.65$)

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ดังตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง

การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา	ตำแหน่ง				t	Sig.
	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครูผู้สอน			
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1. ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ	4.20	0.57	4.13	0.62	0.763	0.446
2. ด้านการวางแผนการนิเทศ	4.25	0.50	4.22	0.62	0.327	0.744
3. ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ	4.07	0.61	4.01	0.66	0.566	0.572
4. ด้านการปฏิบัติการนิเทศ	4.09	0.54	4.17	0.59	-0.901	0.368
5. ด้านการประเมินและรายงานผล	4.09	0.53	4.12	0.63	-0.290	0.772
รวม	4.14	0.50	4.13	0.58	0.117	0.907

จากตารางที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การนิเทศภายในของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์การทำงาน						F	Sig.	คู่ที่แตกต่าง
	น้อยกว่า 5 ปี		5 - 10 ปี		มากกว่า 10 ปีขึ้นไป				
	(1)	(2)	(3)						
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD			
1. ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ	4.15	0.59	4.12	0.66	4.15	0.57	0.054	0.947	-
2. ด้านการวางแผนการนิเทศ	4.19	0.60	4.16	0.62	4.33	0.58	2.726	0.067	-
3. ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ	3.95	0.69	4.06	0.63	4.03	0.66	0.544	0.581	-
4. ด้านการปฏิบัติการนิเทศ	4.14	0.61	4.13	0.58	4.19	0.57	0.285	0.752	-
5. ด้านการประเมินและ	4.11	0.64	4.01	0.64	4.13	0.57	0.129	0.879	-

การนิเทศภายในของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์การทำงาน						F	Sig.	คู่ที่แตกต่าง
	น้อยกว่า 5 ปี		5 - 10 ปี		มากกว่า 10 ปีขึ้นไป				
	(1)		(2)		(3)				
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD			
	รายงานผล								
รวม	4.11	0.58	4.11	0.59	4.16	0.54	0.308	0.735	-

จากตารางที่ 3 พบว่า การเปรียบเทียบการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

การนิเทศ ภายในของ ผู้บริหาร สถานศึกษา	ขนาดของสถานศึกษา								F	Sig.	คู่ที่แตกต่าง
	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดกลาง		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		สถานศึกษา ขนาดใหญ่ พิเศษ				
	(1)		(2)		(3)		(4)				
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD			
1. ด้าน การศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหาและ ความต้องการ	4.26	0.56	4.11	0.59	4.09	0.59	4.05	0.81	1.302	0.274	-
2. ด้านการวาง แผนการนิเทศ	4.40	0.55	4.13	0.61	4.46	0.48	4.31	0.64	4.99*	0.02	(1,2), (2,3)
3. ด้านการ สร้างสื่อและ เครื่องมือ นิเทศ	4.09	0.60	4.00	0.68	3.90	0.72	4.10	0.56	0.717	0.542	-
4. ด้านการ ปฏิบัติการ นิเทศ	4.25	0.54	4.10	0.61	4.31	0.50	4.18	0.53	1.766	0.154	-
5. ด้านการ ประเมินและ	4.21	0.60	4.06	0.65	4.18	0.39	4.20	0.55	1.356	0.256	-

การนิเทศ ภายในของ ผู้บริหาร สถานศึกษา	ขนาดของสถานศึกษา								F	Sig.	คู่ที่แตกต่าง
	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดกลาง		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		สถานศึกษา ขนาดใหญ่ พิเศษ				
	(1)		(2)		(3)		(4)				
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD			
	รายงานผล										
รวม	4.24	0.51	4.08	0.59	4.19	0.46	4.17	0.57	1.510	0.212	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า การเปรียบเทียบการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนการนิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลาง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ และ ด้านการประเมินและรายงานผล ไม่แตกต่างกัน

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 สามารถสรุปได้ 5 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา ครู ผู้เรียน และชุมชน ผ่านการมีส่วนร่วมและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ จัดลำดับปัญหาและความต้องการ รวมทั้งกำหนดแนวทางการนิเทศให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา นอกจากนี้ ควรพัฒนาระบบสารสนเทศให้ทันสมัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนและพัฒนาการนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษา

2) ด้านการวางแผนการนิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการวางแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบและมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรร่วมกำหนดเป้าหมาย แนวทาง และรูปแบบการนิเทศให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา พร้อมกำหนดวัตถุประสงค์ ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ และปฏิทินการนิเทศอย่างชัดเจน นอกจากนี้ ควรใช้รูปแบบการนิเทศที่หลากหลายและ

ยืดหยุ่น เช่น การนิเทศแบบกัลยาณมิตร การโค้ช และการเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาสื่อและเครื่องมือนิเทศให้มีความทันสมัย มีมาตรฐาน และสอดคล้องกับบริบทการจัดการเรียนรู้ โดยส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ระบบออนไลน์ แอปพลิเคชัน และสื่อวิดีโอ เพื่อเพิ่มความสะดวกและประสิทธิภาพในการนิเทศ ทั้งนี้ เครื่องมือนิเทศควรมีความชัดเจน ครอบคลุม และสะท้อนสภาพจริงของการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้วิเคราะห์ พัฒนา และวางแผนการนิเทศอย่างต่อเนื่อง อันนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษา

4) ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการนิเทศโดยเน้นการมีส่วนร่วม ความยืดหยุ่น และการพัฒนาครูอย่างแท้จริง ผ่านรูปแบบการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน การโค้ช (Coaching) และการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสะท้อนคิดของครู นอกจากนี้ ควรผสมผสานการนิเทศทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น การเยี่ยมชั้นเรียนและการพูดคุยแลกเปลี่ยน เพื่อให้ได้ข้อมูลจากสภาพจริง ลดความกดดัน และสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

5) ด้านการประเมินและรายงานผล ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดเกณฑ์ ตัวชี้วัด และเครื่องมือที่ชัดเจน ครอบคลุมทั้งกระบวนการจัดการเรียนการสอนและผลลัพธ์ของผู้เรียน พร้อมใช้ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อสะท้อนผลการพัฒนาอย่างรอบด้าน นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการสะท้อนผลผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) และพัฒนาระบบติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เห็นพัฒนาการของครูและนำข้อมูลไปใช้วางแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในระดับครู สายชั้น และสถานศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในเพื่อเพิ่มประสิทธิผลทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ระดับการนิเทศภายในเพื่อเพิ่มประสิทธิผลทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำนวน 5 ด้าน ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันให้ความสำคัญกับกระบวนการนิเทศภายในในฐานะกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและยกระดับประสิทธิผลทางการบริหารสถานศึกษา โดยมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของนันทรัตน์ คงคะชาติ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า สภาพการณ์เทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก (นันทรัตน์ คงคะชาติ, 2564)

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบการนิเทศภายในเพื่อเพิ่มประสิทธิผลทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเยลา เขต 1 โดยจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ 2.1) จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่างมีบทบาทร่วมกันในการดำเนินงานนิเทศภายในภายใต้นโยบายและแนวทางเดียวกันของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเยลา เขต 1 จึงทำให้เกิดการรับรู้และความเข้าใจต่อกระบวนการนิเทศภายในไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของวนิดา มะดีเยาะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเยลา เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า กระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารในยุคพลิกผันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเยลา เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน (วนิดา มะดีเยาะ, 2567) 2.2) จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะการนิเทศภายในในปัจจุบันมุ่งเน้นการทำงานร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้บุคลากรทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร และแนวทางการปฏิบัติงานได้อย่างเท่าเทียมกัน สอดคล้องงานการวิจัยของจุฑาดี มงคลฤกษ์ฤทธิ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการนิเทศภายในสถานศึกษาของศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาทับทิมสยาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาของศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาทับทิมสยาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (จุฑาดี มงคลฤกษ์ฤทธิ์, 2565) 2.3) จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาทุกขนาดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเยลา เขต 1 ต่างดำเนินงานภายใต้นโยบาย มาตรฐาน และแนวทางการนิเทศภายในเดียวกัน จึงทำให้ผู้บริหารและครูมีการรับรู้และปฏิบัติงานด้านการนิเทศภายในไปในทิศทางเดียวกัน แม้ว่าสถานศึกษาจะมีขนาดแตกต่างกันก็ตาม สอดคล้องกับผลการวิจัยของวันสุไลมาน แวสุหลง ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการกับการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการกับการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำแนกตามขนาดโรงเรียน ภาพรวมไม่แตกต่างกัน (วันสุไลมาน แวสุหลง, 2564) จากแนวคิดและงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ไม่ใช่ปัจจัยที่ส่งผลให้การนิเทศภายในเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการบริหารแตกต่างกัน เนื่องจากสถานศึกษาทุกแห่งดำเนินงานภายใต้นโยบาย มาตรฐาน และแนวทางการนิเทศเดียวกัน อีกทั้งการนิเทศภายในมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ผู้บริหารและครูมีความเข้าใจและปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้การดำเนินงานนิเทศภายในมีประสิทธิภาพไม่แตกต่างกัน

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ 3.1) ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษาอย่างรอบด้านและเป็นระบบ เริ่มจากการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา ครู ผู้เรียน และชุมชนผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม ทั้งนี้เนื่องมาจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการถือเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของกระบวนการนิเทศภายใน หากผู้บริหารสามารถวิเคราะห์สภาพจริงของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องย่อมทำให้การวางแผนกำหนดกิจกรรมและดำเนินงานนิเทศเป็นไปอย่างมีทิศทาง สอดคล้องกับแนวคิดของวัชร เล่าเรียนดี ที่กล่าวว่า ก่อนดำเนินการนิเทศควรมีการศึกษาความต้องการจำเป็นและปัญหาอย่างรอบด้าน เพื่อจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพจริงของโรงเรียน (วัชร เล่าเรียนดี, 2550) 3.2) ด้านการวางแผนการนิเทศ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสถานศึกษา โดยผู้บริหารควรดำเนินการวางแผนอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการนิเทศร่วมกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากการวางแผนการนิเทศเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยกำหนดทิศทางของกระบวนการนิเทศภายในให้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบ ชัดเจน และสามารถติดตามผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับข้อเสนอของสภาพร สมอทัย ที่ชี้ว่า การวางแผนการนิเทศควรครอบคลุมตั้งแต่การจัดทำโครงการ ออกแบบแผนงาน สร้างเครื่องมือ ไปจนถึงการกำหนดปฏิทินนิเทศอย่างชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานสามารถกำกับ ติดตาม และประเมินผลได้อย่างต่อเนื่อง (สภาพร สมอทัย, 2565) 3.3) ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นการพัฒนาเครื่องมือที่มีความทันสมัย สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของบริบททางการศึกษา และตอบสนองต่อการใช้งานจริงในสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะการนิเทศภายในในปัจจุบันไม่สามารถอาศัยเพียงการสังเกตหรือการสื่อสารแบบดั้งเดิมได้อีกต่อไป เนื่องจากบริบททางการศึกษามีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเทคโนโลยี รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และความคาดหวังต่อคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของอภิเชษฐ ปานภูมิ และคณะ ที่กล่าวว่า การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศเป็นกระบวนการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้สนับสนุนการนิเทศภายในให้มีความเป็นระบบ สามารถติดตามและสะท้อนข้อมูลตามสภาพจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังช่วยให้ผู้บริหารนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการ

พัฒนาครูและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม (อภิเชษฐ ปานภูมิ และคณะ, 2568) 3.4) ด้านการปฏิบัติการนิเทศ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นการดำเนินงานเชิงร่วมมือที่ยืดหยุ่น และส่งเสริมการเรียนรู้ของครูอย่างแท้จริง โดยผู้บริหารควรสนับสนุนการใช้รูปแบบการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนและการทำงานร่วมกัน ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติการนิเทศเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการนิเทศภายใน เพราะเป็นขั้นตอนที่นำแผนงานไปสู่การปฏิบัติจริง หากดำเนินการในลักษณะที่เน้นการควบคุม ตรวจสอบ หรือจับผิด อาจทำให้เกิดความกังวล ไม่เปิดเผยปัญหาที่แท้จริง และไม่ยอมรับข้อเสนอแนะจากผู้นิเทศ สอดคล้องกับแนวคิดของธีระ รุญเจริญ ที่กล่าวว่า งานนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อผู้เรียนและสถานศึกษา (ธีระ รุญเจริญ, 2556) 3.5) ด้านการประเมินและรายงานผล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความเป็นระบบ ครอบคลุม และสามารถนำไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างแท้จริง โดยสถานศึกษาควรกำหนดเกณฑ์ ตัวชี้วัด และเครื่องมือประเมินที่มีความชัดเจนและหลากหลาย ทั้งนี้เพราะการประเมินผลและรายงานผลเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยสะท้อนความสำเร็จของกระบวนการนิเทศภายใน หากไม่มีระบบการประเมินที่ชัดเจน การนิเทศอาจเป็นเพียงกิจกรรมที่ดำเนินการแล้วสิ้นสุดลงโดยไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าครูมีพัฒนาการมากน้อยเพียงใด สอดคล้องกับงานของจริยา ศรีชนะ ที่ระบุว่า การกำหนดเกณฑ์และเครื่องมือที่ชัดเจนช่วยสะท้อนคุณภาพการดำเนินงานได้อย่างแม่นยำ และช่วยให้การปรับปรุงการสอนเกิดประสิทธิภาพ (จริยา ศรีชนะ, 2563) จากแนวคิดและงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาการนิเทศภายในควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทุกขั้นตอน และอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากร การใช้สื่อและเครื่องมือที่เหมาะสม การนิเทศเชิงพัฒนา และการประเมินผลที่นำไปสู่การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยยกระดับคุณภาพครูคุณภาพผู้เรียน และประสิทธิผลทางการบริหารของสถานศึกษา

องค์ความรู้ใหม่

การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นกลไกสำคัญที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพทางการบริหารสถานศึกษา โดยประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ 2) การวางแผนการนิเทศ 3) การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ 4) การปฏิบัติการนิเทศ และ 5) การประเมินและรายงานผล ซึ่งทั้ง 5 ด้านมีความเชื่อมโยงและสนับสนุนกันอย่างเป็นระบบ ทำให้การนิเทศภายในมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาครู ยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และเพิ่มประสิทธิผลทางการบริหารสถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยขอเสนอองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การนิเทศภายในเพื่อเพิ่มประสิทธิผลทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1

บทสรุป

การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 อยู่ในระดับมากทุกด้าน สะท้อนถึงความสำคัญของการบริหารจัดการนิเทศอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านการวางแผน การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล แนวทางการพัฒนาควรมุ่งเน้นการใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นฐาน การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากร การพัฒนาสื่อและเครื่องมือนิเทศที่ทันสมัย และการนิเทศในลักษณะกลยุธยามีตรที่ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน เมื่อผู้บริหารมีบทบาทเป็นผู้นำทางวิชาการและขับเคลื่อนกระบวนการนิเทศอย่างต่อเนื่อง จะช่วยพัฒนาศักยภาพครู ยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และเพิ่มประสิทธิผลทางการบริหารสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2) ควรพัฒนาระบบสนับสนุนการนิเทศภายในด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีมาตรฐาน

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในจากผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา

2) สถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในการดำเนินงานนิเทศภายใน

เอกสารอ้างอิง

- จริยา ศรีชนะ. (2563). การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จุฑาทวี มงคลฤกษ์ฤทธิ์. (2565). การนิเทศภายในสถานศึกษาของศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาทับทิมสยาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. สารนิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2562). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2556). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นันทรัตน์ คงคะชาติ. (2564). การศึกษาสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1. การค้นคว้าอิสระระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ปาริย์ หงษ์แก้ว. (2563). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วนิดา มะดีเยาะ. (2567). กระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3. การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2550). การนิเทศการสอน. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วันสุไลมาน แวสุหลง. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการกับการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สถาพร สมอุทัย. (2565). การนิเทศการศึกษาหนึ่งตัวช่วยในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสารวิจัยวิชาการ, 5(3): 275-288.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566-2570*. ยะลา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *แนวทางการนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

อภิเชษฐ ปานภูมิ และคณะ. (2568). การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษากลุ่มศรีธาตุ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดุรธานีเขต 2. *วารสารการบริหารการจัดการและการพัฒนาที่ยั่งยืน*, 3(2): 419-430.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. (3rd ed.). New York, NY: Harper & Row.

